

A Network Approach to Industrial Business Processes. A Theoretical and Empirical Analysis

KTL Henrikki Tikkasen kansainvälisen markkinoinnin alaan kuuluva väitöskirja ”A Network Approach to Industrial Business Processes. A Theoretical and Empirical Analysis” tarkastettiin Turun kauppakorkeakoulussa 5.12.1997. Vastaväittäjänä toimi professori Wesley J. Johnston (Georgia State University) ja valvojana professori Karin Holstius.

Verkostonäkökulma teollisiin liiketoimintaprosesseihin

Tutkimuksen tarkoitus on integroivasti soveltaa pohjoismaisen verkostolähestymistavan käsitteistöä teollisten liiketoimintaprosessien hahmottamiseen konteksteissaan. Tavoitteena on testata verkostoteoriaan ja osin liiketoimintaprosesseja käsittelevään kirjallisuuteen perustuvan analyysimallin ja siihen liittyvän ajattelun toimivuutta empiirisesti erilaisissa organisaatioiden välisissä liiketoimintatilanteissa. Näin on tarkoitus mm. lisätä ymmärtämystämme organisaatioiden ydinosaamiselle perustuvista ydinprosesseista välittömissä verkostoyhteyksissään.

Tutkimuksen luvussa 2 käydään läpi prosessiajattelun kehittymistä. Luvussa tunnistetaan erityisesti kontekstuaalisen, vähemmän mekanistisen lähestymistavan tarve liiketoimintaprosessien analysoinnissa. Luvussa 3 puolestaan käydään läpi ns. Uppsalan koulukunnan verkostolähestymistavan keskeisiä teoreettisia ja filosofisia perusteita. Viimeaikaisissa verkostotutkimuksissa tunnistetaan erityinen trendi kohden konstruktionistista, tulkitsevaa tutkimussuuntausta. Luvussa 4 kehitetään pääasiassa teollisten yritysverkostojen ARA-mallille perustuva retorinen analyysimalli osaamisperustaisten liiketoimintaprosessien hahmottamiseksi ja analysoimiseksi välittömissä verkostokonteksteissaan. Luku 5 sisältää tutkimuksen empiiriseen osan toteuttamiseen ja arvointiin liittyvän metodologiakeskustelun. Bergerin ja Luckmannin sosiaalinen konstruktionismi tunnistetaan tutkimuksen empiirisen osan toteuttamiseen vaikuttaneena perusideologiana. Tutkimuksessa muodostettua analyysimallia sovelletaan ydinprosessien tutkimiseen kahdessa case-yrityksessä, Orion Oy Noirossa ja Elomatic Group Oy:ssä. Metodina on käytetty tulkitsevaa kvalitatiivista analyysiä. Tutkimuksen luku 6 sisältää empiiristen tapaustutkimusten kuvaukset ja analyysin.

Luvussa 7 esitetään tutkimuksen keskeiset johtopäätökset. Keskeisimmät teoreettiset johtopäätökset keskittyvät seuraaviin aihealueisiin: projektit liiketoimintaprosesseina, yrityksen ydinosaamisalueen määrittäminen pohjana liiketoimintaprosessitarkastelulle, organisaatioiden välinen verkostoituminen ja liiketoimintaprosessit, kehitetty analyysimalli ja sen mahdollisuudet hahmottaa lisäarvon tuottamista liiketoimintaprosesseissa sekä fokaalin prosessiverkon (focal process net) käsite.

Yhtenä tutkimuksen pääjohtopäätöksistä voidaan mainita, että kehitetty lähestymistapa osoittaa selkeästi ne ongelmat, jotka liittyvät perinteiseen käsitykseen lisäarvon luomisesta liiketoimintaprosessien kautta. Arvonluomisprosessi ei selvästikään tapahdu niin sidotussa, lineaarisessa ja vaiheittaisessa muodossa kuin perinteisessä arvoketjuajattelussa ja liiketoimintaprosessikeskustelussa on oletettu. Tutkimuksessa kehitetty lähestymistapa soveltuu parhaiten laajojen ja monimutkaisten ydinprosessien tarkasteluun, jossa tavoitteena on saavuttaa holistinen käsitys tiettyyn tai tiettyihin ydinosaamisalueisiin liittyvistä lisäarvoa tuottavista verkostoista tai verkoista.